

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za celo leto.....\$6.00
Za pol leta.....\$3.00
Za New York celo leto.....\$7.00
Za inozemstvo celo leto.....\$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1908, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 38. — ŠTEV. 38.

NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 15, 1921. — TOREK, 15. FEBRUARJA, 1921.

VOLUME XXIX — LETNIK XXIX

STROŽJE ODREDBE GLEDE PRISELJEVANJA

PREISKOVANJE PRISELJENCEV. — DVOJNA POLICIJSKA CRTA NA PROGI, KI VODI IZ ELLIS ISLANDA. — PARNIK "NIEW AMSTERDAM" JE BIL POSLAN V BOSTON, KER JE ELLIS ISLAND V NEW YORKU PRENAPOLNEN.

New York, N. Y., 14. februarja. — Po daljšem posvetovanju z županom Hylanom je prišel zdravstveni komisar, dr. Copeland do prepričanja, da je treba na vsak način preprečiti zavlečenje tifusa ali trebušnega legarja v New York. Na strog način se bo odsedaj naprej preiskalo vse priseljence, ki se bodo izkrcali z Ellis Islanda. Pod vodstvom dr. Harrisa, ki je član občinskega departamenta za preprečevanje nalezljivih bolezni, je bil potegnjena dvojni policijski kordon krog izkrcalne postaje v New Yorku in več kot dvesto priseljencev so spravili na opazovalno postajo.

Potem ko je postalo znano, da je prišla v Boston ladja z evropskimi priseljenici, je stopil dr. Copeland v zvezo s tamošnjimi oblastmi ter jim naročil, naj se preišče tam vse priseljence, predno se jih spusti naprej in predno bi stopili v ozemlje New Yorka.

Dr. Copeland se je obrnil brzojavnim potom tudi na predsednika tajnika Tumultyja.

V svojem poročilu je rekel, da je vse preje kot primerno pustiti v delo ljudi, ki mrgole od mrčesi. Ko so se vračali vojaki iz Evrope, se jih je vse razkužilo in očistilo in umevno je, zakaj bi se ne postopalo s priseljenici na sličan način.

Boston, Mass., 14. februarja. — Parnik "Niew Amsterdam", ki je dospel semkaj iz Rotterdam, je tretji parnik, katerega so ameriške priseljeniške oblasti poslale semkaj, ker je Ellis Island v New Yorku prenapolnjen.

Na krovu parnika ni bilo nobenega človeka, o katerem bi se lahko sumilo, da je okužen od legarja. Parnik je po izkrcanju 1100 potnikov v medkrovu odplul naprej proti New Yorku, kjer bo izkrcal preostale potnike in tovor, katerega ima na krovu.

KAZEN JO JE VSEENO ZA SODNIK, KI NI PO VOLJI SUDELA.

Toledo, O., 14. februarja. — Mrs. Myrtle Hemsley, ki je bila radi amora svojega moža obsojena na došmrtno ječo, je skušala večeraj pobegniti iz okrajne jetnišnice. Pri svojem poskusu, da pride na prosto, je padla dva nadstropja globoko ter obležala mrtva.

POGODBA MED POLJSKO IN RUMUNSKO.

Pariz, Francija, 14. januarja. — Poljski zunanji minister knez Sapieha se je večeraj odpeljal od tukaj v London. Iz Londona bo odpotoval v Rim in v Bukarešto, kjer bo poskušal skleniti v imenu Poljske trgovske zveze z Rumunsko.

POGREB KNEZA KROPOTKINA

Kodanj, Dansko, 24. februarja. — Iz Moskve je dobil tukajšnji list "Politiken" poročilo, da se je pogreb kneza Kropotkina, stavnega ruskega pisatelja in revolucionarja vdeležila silna množica ljudi. Pred pokopom je ležalo truplo v dvoran delavskih zadrug.

BAKMETJEV JE ODPOTOVAL IZ PARIZA.

Pariz, Francija, 14. februarja. — Jutri bo odpotoval proti Washingtonu ruski "poslanik" Boris Bakmetjev. V Parizu je prisostvoval ustavotvorni skupščini, katero so sklicali ruski nasprotniki boljševikov.

London, Anglija, 12. februarja. — V skoro vsakem slučaju sem našel, da je krivda žene, če jo mož pretepa, — je rekel sodnik Symmons, ko je podal razsodbo v prilog moza, kojega mlada žena je prosila za ločitev zakona radi okrutosti.

Mož je priznal, da jo je napadel, a rekel, da je zahajala v družko, katere on ni odobral.

Mož ni več gospodar v svoji lastni hiši, — je rekel sodnik. — Ženska objubi, da bo ljubila, spoštovala in se pokorila, a pogosto tega ne stori in pokornosti se ne da izsiliti. Pod staro postavo je mož lahko našel svojo ženo, če ni bila palica, katero je rabil debelejša kot palec. Sedaj pa imamo postavo s slabimi nogami in posledica tega je, da ni nikake družinske sreče več.

SPORAZUM GLEDE ZRAKOPLOVBE.

Zeneva, Švica, 13. februarja. — Angleška vlada je poročila tajništvu Lige narodov, da se je sporazumela s Francijo glede bodočih zrakoplovbe.

PADEREWSKI SE JE VRNIL.

S parnikom "France" je dospel večeraj v Ameriko slavnj pianist ter bivši predsednik republike Poljske, Ignac Paderewski. Pravi, da je prišel v Ameriko na počitnice.

V Albany, N. Y., so zastrajkali uslužbenci pocestnih železnic. Družba obratuje s stavkokazi. Ker se je pripetilo zadnji čas več izgredov, so stopile državne čete v akcijo. Slika kaže tako patroljo.

VELIKE ZAROTE V LATINSKIH DRŽAVAH

Komunisti so hoteli strmoglaviti vlade Italije, Španske in Francije. — 1. maja naj bi pošlo.

Pariz, Francija, 14. maja. — Vlado detektivi so prišli na sled obširni komunistični zaroti. Zaprleli so dokumente, iz katerih je razvidno, da so hoteli komunisti dne 1. maja strmoglaviti špansko, italijansko in francosko vlado. Policija je tudi aretirala dva člana poslanske zbornice. Zarota je financirala neka ameriška finančna organizacija, ki je imela svoj glavni stan v Parizu.

Policija je nadalje izsledila ček za dvajsetisoč frankov, ki je bil izstavljen na ime glavnega urednika komunističnega lista "L'Humanite". Vlado uradniki zatrjujejo, da so se po celi Franciji organizirali boljševiški sovjeti, kojih namen je bil v pripravnem trenutku prevzeti kontrolo nad železnicami in industrijami. Zarota je bila baje organizirana brez vednosti francoskega komunističnega voditelja Cachina. Francosko komunistično časopisje ostro napada francoskega ministrskega predsednika Briand, češ, da je kot bivši tovariš izdal delavsko stvar.

NOVI XŽARKI.

Cambridge, Mass., 14. febr. — Profesor William Duane s Harvard vseučiliča je objavil metodo, po kateri bi bilo mogoče ozdraviti ljudi, ki trpe na raku. Vseučiliče je ustanovilo nov zavod v tu svrhe in zavarovalne družbe za življenje v Bostonu so prispevale svoto \$30,000 za pospešnje tega hvaljivega načrta.

Profesor Duane je bil nekaj časa zaposlen v laboratoriju znanega kemika, profesorja Curle v Parizu, ki je razkril v družbi svoje žene radij, oni zagonetni metal, ki se roga vsem znanstvenim preiskusom.

BRZOPARNIKA

"San Giusto", (prej nemški parnik Fuerst Bismarck), Costulich proga in "Calabria", Cunard proga, odplujeta 2. marca v Trst.

Cena: III. razr. II. razr.
San Giusto, \$120.00 \$180.00
Calabria, \$120.00 \$205.00
vojnjo takso vred.

Kdor želi potovati z enim izmed teh dveh parnikov, naj se nemudoma prijavi, ker sta to zadnja parnika, ki odplujeta v Trst, dokler bo jugoslovanski konzul še izdajal potne liste.

Odločite se takoj in pridite najkasneje 25. februarja!

TURKI PREDLOŽILI SVOJE ZADEVE

Turški prestolonaslednik se posebno zanima za politiko prihodnjega predsednika Združenih držav.

Carigrad, Turčija, 13. februarja. Turški prestolonaslednik Abdul Medjid Effendi upa, da bodo zavezniški delegati, ki se bodo stali prihodnjega tedna v Londonu milostno odločevali glede Turčije, ki je že predložila svoje zahteve.

Zavezniški delegati se ne bodo pogajali s turškimi nacionalisti. V slučaju, da so res sklenili zvezo z boljševiško Rusijo, bodo zavezniški proti njim z orožjem nastopili.

Na prihodnji zavezniški konferenci v Londonu — je rekel turški ministrski predsednik — morata prevladovati zmernost in premišljenost. Glede turške mirovne pogodbe se je že preveč dolgo odlašalo. Enkrat se mora priti na čisto, pa če je rešitev taka ali taka. Če se bodo nacionalisti zvezali z boljševiki, bo to v prvi vrsti krivdava zaveznikov. Turčija naj zasleduje mirovno politiko ter naj se ne vmešava v evropske spore. Nekeč sem si na vse načine prizadeval preprečiti, da bi Taalat paša in Enver paša napovedali vojno. Žal moja moč je bila preslaba, da bi se mi posrečilo. Le z največjimi naporimi sem dosegel, da ni vlada napovedala Ameriki vojne. Upam, da bo prihodnji ameriški predsednik Harding kmalo obnovil z nami prijateljske odnose. Edina napaka predsednika Wilsona je bila, da se je preveč zanimal za Armensko.

WSS WSS WSS WSS WSS WSS

Potni listi,

katerih izdajanje je bilo prejšnji teden prekinjeno, se bodo sedaj zopet dobili, toda samo do 1. marca. Od 1. marca dalje se jugoslovanski potni listi za nedoločen čas ne bodo več izdajali.

Kdor tedaj želi po 1. marcu potovati v Jugoslavijo, si mora že sedaj preskrbeti potni list in sicer se mora **VSAKO SAM OSEBNO** zglasiti pri jugoslovanskem konzulu, bodisi v New Yorku, Chicagu, ali San Franciscu.

Potni list, ki bo sedaj izdan, bo veljaven za vedno, tako da bo žrjim mogoče potovati še-le čez nekaj mesecev, ali še-le čez eno leto. Potuje pa se lahko tudi takoj. Kaka določba glede potnih listov bo prišla po 1. marecu v veljavo, se sedaj še ne ve; naznanili pa bomo, kakorhitro bomo izvedeli.

Italjanski potni listi za one, ki sedaj spadajo pod Italijo, se tudi še nadalje dobivajo ravno tako kot do sedaj.

LJUBAVNE SPLETKE JAPONSKEGA PRINCA

Potovanje japonskega prestolonaslednika v Evropo in Ameriko je imelo tajne namene.

Tokio, Japonska, 14. februarja. Kot se je izvedelo tukaj, tiči za nameranim potovanjem japonskega prestolonaslednika dvorna intriga "Svet najstarejših" je baje nasvetoval potovanje, da prepreči zarotitev prestolonaslednika Horihito z osemnajst let staro princezino Nagako, hčerko generala in princeza Kuni, Svet je odločno proti tej zvezi in to iz vzrokov, katerih se ne more obelodaniti.

Ministrstvo "cesarskega gospodinjstva" se je že čutilo prisiljenim izjaviti da so vsa poročila, tikajoča se zaroke, neutemeljena. Baron Nakamura, minister za notranje zadeve, je istočasno objavil, da bo odložil svoj posel, kajti glasi se, da je bil tudi on zapleten v celo zadevo.

V najbolj obširnih krogih prebivalstva so vsi proti nameravanemu potovanju kronprinceva v Anglijo. To razpoloženje izvira iz simpatij do obeh zaljubljenec, celoma pa iz prepričanja, da bi nova zveza z Anglijo, katero naj bi potrdil prestolonaslednik, koristila le Angliji, ne pa Japonski.

Vodilni japonski tednik, imenovan "Azijski Herald", je zavzel stališče proti obnovljenju te zveze, ker bi se z njo vzbudilo le utis, da se obrača proti Združenim državam.

Med drugim se je tudi predlagalo, naj se imenuje prestolonaslednika japonskim regentom, vsled česar bi mu bilo preprečeno potovanje v inozemstvo.

ROVANJE HABSBURŽANOV NA OGRSKEM

Budimpešta, Madžarska, 12. febr. Regent, admiral Horthy, je v četrtek odgodil narodno skupščino za nedoločen čas in to radi neprestanih spopadov radi vprašanja povratka Habsburžanov na prestol. Povabil je voditelje strank na konferenco, na kateri je osebno zagovarjal spravo ter povdarjal potrebo, da nadaljuje narodna skupščina z rekonstrukcijskim delom.

Vse stranke soglašajo v tem, da je vprašanje zasedanja ogrskega prestola izključna briga dežele same. Če bo nemogoče priti do dogovora glede vladarja, bo regent Horthy najbrž izdal proklamacijo na narod, razpustil narodno skupščino ter razpisal nove volitve.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V IZDEJAVAH

ODPOR PROTI NOVI PRISELNIŠKI POSTAVI

V NEW YORKU SE JE VRŠILO VELIKO ZBOROVANJE, NA KATEREM SE JE PROTESTIRALO PROTI NAMERAVANI ZAKONDAJI, TIKAJOČI SE PRISELJEVANJA.

Več kot pet tisoč oseb se je zbralo večeraj v Hipodromu v New Yorku in treba je bilo posebnih policijskih stražnikov, da so odgnali one, ki niso mogli več dobiti prostora. Vsled tega jih je bilo dosti, ki niso mogli dobiti vstopa v gledališče.

Po par nagovorih od strani uradnikov neke židovske pomožne organizacije se je sprejelo resolucije, ki so se obračale proti omejevanju priseljevanja. Zahteval se je, da se poviša odstotek priseljencev istega naroda v razmerju kot prebiva tukaj, od petih na deset odstotkov. Nadalje se je zahtevalo, naj se vzame za podlago ljudsko štetje iz leta 1920 mesto zage, ki se je vršilo leta 1910.

Glavni govornik glede priseljeniškega vprašanja je bil Post, pomožni tajnik v delavskem departmentu. Rekel je med drugim, da mu je bilo mnuno poslani nazaj toliko židovskih izseljencev (katerih si Amerika ne more nikakor želeeti!) ter nadaljeval:

Zasledovanja v deželah Evrope so imela za posledico, da je priseljevanje vedno bolj in bolj naraščalo. Kakorhitro pa pridejo priseljenci, vidijo, da se nahajajo v rokah neizprosne stroge postave, ki ovira njih gibanje.

V nadaljnem je rekel, da ni mogoče preko noči izpremeniti ljudi v čistokrvne Angleže ter angleško misleče ljudi.

Na temelju statistik, katere se je predložilo zborovanju, je razvidno, da je prišlo v Ameriko tekom preteklega leta 65,000 Židov, ki so imeli skoro vsi tukaj živeče sorodnike ali dobre prijatelje. Soglasno s istim poročilom je bilo deportiranih le dvanajst odstotkov židovskih priseljencev. (To je raditega, ker imajo Židje velikanski "pul" v Ameriki in ker je vlada preslaba in preveč popustljiva, da bi zabranila priseljevanje takih zajedavcev kot s Židje.)

NEMIRI V ITALIJI

London, Anglija, 12. februarja. Dve osebi sta bili ubiti in petnajst jih je bilo ranjenih večeraj ob priliki nekega konflikta med komunisti in skrajnimi nacionalisti v Tržiču (Monfalcone), kjer se nahajajo ladjedelnice.

Nemiri so bili posledica vpepljene hiše v Trstu, v kateri so se nahajali uradi socijalističnega lista "Lavoratore". Par komunistov se je spelo z dvema narodnjakoma in posledica je bil pretep. Pozvane so bile čete, nakar so se izgredniki umaknili.

FINANČNA KONFERENCA.

Dunaj, Avstrija, 13. februarja. Dr. Richard Schuller, načelnik trgovskega oddelka v zunanjem ministrstvu je danes odpotoval, da se bo vdeležil bankirske konference, ki ki se bo začela prihodnji torek v Parizu. Cela stvar gre za to, kako bi bilo mogoče dobiti za Avstrijo dvesto milijonov frankov posojila.

ŽIVINA JE SEDAJ MANJ VREDNA KOT JE BILA PRED VOJNO.

Washington, D. C., 13. febr. — Iz poročila poljedelskega departamenta je razvidno, da prodajajo sedaj farmerji živino po nižji ceni kot so jo prodajali pred vojno.

POŽIGI NA IRSKEM.

London, Anglija, 14. februarja. Članom Sinn-Fein organizacije se pripisuje celo vrsto požigov, ki so se završili v pretekli noči v različnih angleških mestih. Edinole v Manchesteru se je zapalilo štiri tvornice.

Policisti na Irskem so se, soglasno s poročili iz Dublina, osvetlil nad umorom svojih dveh tovarišev s tem, da so v Gleenpol, kjer so bili završeni umori, požgali več hiš, potem ko so obvestili lastnike in prebivalce, da bi bilo boljše, če bi se premestili.

ČUDNA BOLEZEN.

Chicago, Ill., 14. februarja. — Prvič v 212-najstih urah, je prenehala osemletna Miriam Rubin govoriti ter spala spanje, ki je trajalo 45 ur. Kakorhitro pa se je zbudila, je pričela zopet govoriti. Njeno telesno stanje je izvrstno in tudi jedla je z dobrim tekom. Zdravniki preiskujejo ta zagonetni slučaj.

KOMUNISTI V PARIZU.

Pariz, Francija, 14. februarja. Neposredno je pričakovati aretacije dveh članov poslanske zbornice, ki sta se vdeležila neke komunistične zarote. Glasi se, da ne puščajo dokumenti, katere je pred kratkim zaplenila vlada, nikakega dvoma glede tega in tudi glede vprašanja, če stoji francoski komunisti v zvezi z Rusijo in da se njih dejanja vodi od tamkaj.

PIVO KOT MEDICINA.

Washington, D. C., 14. febr. — Zakladniški departament je naprosil urad generalnega pravdnika za pravni svet, če je dovoljeno zdravnikom soglasno z določbami prohibicijske postave predpisovati bolnim osebam pivo.

Potem ko je prohibicijski urad pred kratkim uveljavil, da mogoče zdravnikom predpisovati pivo za bolnike v neomejenih množinah, če bi smatrali zdravniki kaj takega za potrebno, je dobil prohibicijski urad številna vprašanja, če bi ne bilo tudi primerno, da bi se dovolilo pivo za bolnike, ki bi bili v resnici potrebni tega okrepčila. Zdravniki, katere se je vprašalo za svet, so izjavili, da je v gotovih slučajih dajati prednost pivu in sicer raditega, ker ima manjšo alkoholno vsebino in ker je v gotovih okolnostih dajati prednost pivu pred vinom.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GARIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gariškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je cesedeno po italjanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljatve italjanskih lir po sledečih enah:

50 lir	\$ 2.40
100 lir	\$ 4.20
300 lir	\$ 12.00
500 lir	\$ 20.00
1000 lir	\$ 39.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej.

Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Postal Money Order, ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York

ZANESLJIVO IN HITRO

oskrbuje DENARNA IZPLAČILA v stari domovini in opravlja druge bančne posle

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street . New York

Bojaki, poslušajte se vseh zadevah te slovenske banke, ki je pod stalnem nadzorstvom državnega urada in ima za varstvo \$100,000.00 glavnice in \$50,000.00 rezervnega zaklada.

Frank Sakser, predsednik.
Večeraj smo računali za pošiljatve jugoslovanskih kron po sledečih cenah:

300 kron	\$ 2.35	1,000 kron	\$ 7.50
400 kron	\$ 3.10	5,000 kron	\$ 37.25
500 kron	\$ 3.85	10,000 kron	\$ 74.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslani najbolj po Domestic Money Order, ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York

GLAS NARODA
NEWSPAPER PUBLISHED BY
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
Incorporated in the State of New York

goče napraviti le potom razgovora ankete, ki naj se skliče v ta namen. Industriji morajo prečiati novo, toda smotreno gospodarsko politiko, ker z dosedanjim anarhijem v tem oziru ne pridemo nikamor. Za delavstvo tiči v sedanjih gospodarskih razmerah še neko drugo silno pomembno vprašanje. Tarnanje, da industrija propada, je tako splošno, da ima z industrijo vsa javnost veliko sočutje. To sočutje javnosti znajo industriji jako dobro izrabljati. Izgovarjajo se na konkurenco iz Nemške Avstrije in na izvozno carino, poleg tega pa spekulirajo in verizijo s svojimi izdelki z inozemstvom, zlasti z Italijo in delajo pri tem prav dobre kupčije. Belgajska vlada ima v enem pogledu prav, da zahteva izpolnitev industrije doma ter brani izvažati napolizdelke. Industriji pa tega ne marajo, ker z eksportom zaslužijo ogromne svote in prav verjetno, da bodo skušali sabotirati produkcijo iz navedenega razloga in pa zaradi tega, da ustvarijo množice brezposelnega delavstva, ki bo moralo potem iz bode sprejemati delo za vsako ceno, neglede na to, ali mu je zagotavljal eksistenco ali ne.

Peter Zgaga

Ljubljanski Slovence piše: Slovenski častniki dobivajo zadnje leto ocene, da ne odgovarjajo službi, ker ne obvladajo dovolj srbskega jezika. Potemtakem torej vendar ni res, da je slovenski jezik istoveljaven in enakopraven in mi smo po takem samo kraljevina Srbov. Hrvatov in Srbov, nikakor pa Slovencev. Treba bo skrbeti, da se ta velersbka nasilnost ne razpaze v državi predaleč, čeravno smo menda vsi prepričani, da ni slovenskega častnika, ki bi se v kratkem vsaj toliko srbskine ne priučil, da službeno izhaja in zadovoljuje!

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898
Inkorporirana 1. 1900
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki: Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O. Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Pearl Avenue, Lorain, O. Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn. Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn. Blagajnik neplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 624 N. 2nd Ave., W. Duluth, Minn. Vrhovni zdravnik: Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. S., Pittsburgh, Pa. Nadzorni odbor: MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo. MOHOR MLADIČ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. FRANK ŠKRABEC, 4822 Washington St., Denver, Colo. Porotni odbor: LEONARD SLABODNIK, Box 450, Ely, Minn. GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash. FRANK ZORICH, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O. Združevalni odbor: VALENTIN PIRC, 319 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill. PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill. JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo. ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill. Jednotino uradno glasilo: 'GLAS NARODA'.

Znamenje propada.

Česar niso mogli doseči bivši carski generali, kar se ni posrečilo zapadnim buržoaznim državam, kar ni šlo od rok ruskim protiboljševiškim strankam, to bo boljševiški sistem sam od sebe napravil. Boljševizem je vrhunc svoje moči danes že prekorščil, dasi utegne še precej trajati, da stvari prične do popolnega poloma. Znamenja se prav zadnji čas čudovito množijo. Imamo poročila laških komunističnih delegatov, na čelu jim Serrati, ki so se vrnili od svojega potovanja v Moskvo in predložili laškim socializmom referat, v katrem ostro obsojajo terorizem ruskih tovarišev, pogrbenost njihovega sistema, pomanjkanje vsake svobode in propadanje gospodarstva. To poročilo je zelo vplivalo na potek italjanskega socialističnega kongresa v Livornu in so skrajni komunisti ostali v manjšini.

Dopisi

Mayburg, Pa. Ker vsak dopisnik začne z delavskimi razmerami, bom tudi jaz povedal, da se tukaj še precej dobro dela, seveda, srečo je treba imeti. Tukajšnja steklarna obratuje s polovico normalno. Še pred kratkim je bilo uslužbenih v nji 1400 delavcev, sedaj jih je pa komaj polovica. Slovence sva samo dva, drugi so pa večinoma Italjani in Švedi. Mene za svojo osebo ne skrbi, če bi bil za par mesecev postavljen na cesto, ker imam — hvala Bogu — par dolarjev na strani. Zakonski stan me zena, ker se ni mika, ker sem še vedno tega prepričan, da človek lažje sam živi kot pa če ima še koga drugega pri sebi.

Cleveland, Ohio.

Iz domovine poročajo, da je preminul dne 10. januarja 1921 vodbe splošnosti in priljubljeni mladenič Vencej Poljsak iz Erzelja pri Vipavi. Pokojnik je bil po desetletnem bivanju v Združenih državah na obisku pri svojih v domovini, kjer je po kratki bolezni podlegel na vnetju slepica v svoji najboljši dobi, v 26. letu. — Rojaki v Clevelandu in Cheat Bradge, W. Va., se ga bodo znali spominjati in ga ohranili v trajnem spominu. I. P.

Ameriški komunist Schwartz, ki se je vrnil pred kratkim iz Moskve, izjavlja v "Matinu", da v Rusiji pod sovjetni ni ne svobode tiska in mišljenja ne vere in združevanja. Povsod pa vlada nepopisna beda. Schwartz smatra za svojo dolžnost, da se razvije velika propaganda, da se masam v Evropi in Ameriki odpro oči, kam vede boljševizem po ruskem vzorcu.

Nepriistranski učenjak, švedski geolog Hansen, ki se je vrnil iz znanstvene ekspedicije v Mongoliji domov iz sovjetske Rusije, piše kratko: "Moskva, to je izropano mesto; Petrograd mrtvo truplo; vsa Rusija pokopališče, po katerem se klatijo maroderji in roparji. Kontrarevolucija ne bo izšla od caristov, ampak od rdečih delavcev in kmetov, in kdor pozna ruski značaj, si lahko predstavlja, kakšne grozote bomo takrat doživeli.

Tretji pojav, ki kaže, kako že vre tudi v rdeči armadi, je sledeče armadno povelje, ki ga je izdal nedavno Trocki: "Domovina je v nevarnosti. Nepravilno pojmovanje državljanških pravic od strani armade ogroža obstoj svobodnega ruskega naroda in revolucije. Jaz, vaš rdeči poveljnik, imenovan od vlade in opirajoč se na zaupanje ljudstva zahtevam neomejeno vero. Vsa moja prizadevanja merijo samo na en cilj: osvoboditi domovino od pretečega poljarmljenja od strani Anglije in pa Francije. Dovolj je besedičenja v armadi! Kjer gre za borbo, ni mesta posvetovanjem in kritikam, zato kategorično zapovem, da se opustijo odslej vsa politična zborovanja vojaških oddelkov. Ta prepoved velja kot vojni ukaz in ne podleži nobeni kritiki". — Kdor ve, da ima boljševizem zahvaliti vso svojo moč ravno političnim zborovanjem med armado, ve, kaj ta ukaz pomeni.

Boljševiki bodo seveda svoj položaj skušali rešiti na eni strani s poizkusi, Rusijo naznotraj gospodarsko okrepiti, obenem pa naznotraj netiti dalje svetovno revolucijo. To pa ne more imeti uspeha, ker Rusija gospodarsko propada ravno vsled militaristično-imperialistične politike sovjeto.

Pred veliko industrijsko krizo v Sloveniji.

Ne, nismo le pred veliko industrijsko krizo v Sloveniji, marveč se nahajamo že globoko v njej in če ne bo prišla prav hitra pomoč, bomo imeli v mesecu dni tisoče delavcev, zlasti kovinarskih, na cesti brez zaslužka in brez nade, da dobe delo drugod, ker je bila gospodarska politika dosedanjih belgajskih vlad le politika malenkostnih vidikov. Tako sodbo izrekamo navadno in prav mnogo je resnice v njej, tukaj, če bi bila centralna vlada, za katere delovanje so sodgovorne tudi pokrajinske vlade, napravila o praviem času pomenit politično-gospodarski program upoštevajoč gospodarske potrebe, potrebe posameznih pokrajin oziroma konsumna sploh, bi naša industrija danes že ne cvetela, pa vsaj bila pregazila najhujšo krizo in se razvijala. Tako pa propada.

Seja strokovne komisije, ki se je nedavno vršila, je obravnavala to snov in prišla do zaključka, da je tukaj treba resnega dela. — Gre v prvi vrsti za delavstvo, gre pa tudi za gospodarski razvoj, ker more blagostanje nastati le ob dobrem narodnem gospodarstvu. Zato zahteva pokrajinska strokovna komisija najprej dvoje in sicer začasne odredbe, ki preprečijo, da se ne ustavi večina industrijskih obratov, potem pa, da se skliče državna anketa, sestojeca iz zastopnikov delavstva, industrije in pripadajočih vladnih organov (socialno skrbstvo, javna dela, šume in ruda, trgovina in obrt).

Industrija v Jugoslaviji se nahaja v popolni anarhiji. Srbska zakonodaja je umerjena izključno na predvojne razmere, ki nikakor ne odgovarjajo današnjim državi, kateri so pripadle nove pokrajine s popolnoma drugačnimi gospodarskimi razmerami. Naravno je torej, da se mora tu napraviti velika izprememba v grupaciji industrije, če hočemo, da se v tem pogledu sanirajo razmere. Ni vseeno, če ostane industrija taka kakršna je bila pred vojno, ker je bila umerjena v Sloveniji, Hrvaški, Slavoniji ter Bosni po avstro-ogrskih gospodarskih in političnih interesih, je naravno, da se bo morala sedaj ta industrija urediti tako, kakor zahtevajo nove razmere. Industrija, ki je služila avstro-ogrski politiki, državi, ki je bila vsaj deloma industrijalna in ki je stremila zlasti za tem, da se je razvijala industrija v notranjosti države v čimveč panogah, ne pa na periferiji, je dovedla do tega, da so se pri nas razvijale tiste industrije, ki jih je rabila država v ožjem krogu doma ali pa za eksport, ne pa za splošno potrebo. Tako je prišlo, da imamo pri nas večinoma industrijo, ki je vezana na import surovin in ki je jako malo razpolna. Razen kovinarske, tekstilne in deloma lesne, ki so pa vse specializirane in jako nepopolno urejene, lahko trdimo, da nam industrije za sedanje nove potrebe, zlasti v onih panogah, ki jih najbolj potrebujemo, skoro popolnoma manjka. Ne vagonov, ne lokomotiv, ne sladkorja ne moremo delati doma.

To je vprašanje, ki se mora rešiti. Industrija v Jugoslaviji se mora izpolniti, preinrediti. Sedanje tovarne, ki niso zmogne za konkurenco na svetovnem trgu, se morajo preobraziti v tovarne, ki bodo odgovarjale gospodarski politiki v novem položaju, kar pa je mo-

Chicago, Ill.

Lepo slavnost smo tukaj obhajali, ko sta se poročila brat in sestra en in isti dan, namreč gospod John Rupnick, 24 let star, iz Chicago, z gospodično Florentino Jerčin, 18 let staro, iz Celja na Štajerskem. Sestra Emma Rupnick, 18 let stara, iz Chicago, se je poročila z gospodom Štefanom Schmidtom, 28 let starim, iz Pittsburgha, Pa. Bilo jih je prav lepo videti. Svabto smo obhajali po ameriškanski navadi. Želimo jim veliko sreče v zakonskem stanu. Mrs. Angeline Becker, sestra Johna in Emme Rupnick.

Clevelandske novice.

Dne 4. februarja, je bil pogreb Johna Krušiča, ki je stanoval v Collinwoodu. Star je bil 60 let in doma s Krasa, kjer zapušča ženo in sina.

Dne 6. februarja je umrla Mrs. Ana Prinčič v Charity bolnišnici. Njen sin Rev. Anton Prinčič je prišel iz Colorade v Cleveland, da vidi še enkrat svojo mater, dasi je sam težko bolan. Pogreb pokojne se je vršil 9. febr.

Starišem Končan na vzhodni 60. cesti je umrla hčerka Marija. Dne 9. febr. popoldne se je rojak Josip Jančar, ki je preiskusoval avtomobilov pri White Motor Company, z dvema tovarišema vred podal na svojo poslednjo vožnjo. Na poti v Willoughby je na zagoneten način avtomobil na nekem ovinku izpodletel ter se zaletel v bližnji telefonski drog. Sune je bil tako silen, da so vsi trije popadali raz avtomobil, toda medtem ko sta ostala dva mehanika dobila le manjše poškodbe, pa je Jančar tako nesrečno padel na glavo, da je eno uro pozneje v bolnišnici sv. Marka, kamor je bil prepeljan, izdihnil. Pokojnik bi bil čez par dni star 24 let, ter je živel pri svojih starih na 10622 Everton Ave. Poleg starih zalujejo za njim še tri sestre in brat. Bil je član društva Carniola štev. 1288 Maccabees. Pogreb se je vršil 12. febr. pod vodstvom Mr. Jošipa Žele.

Josip Krajnik, 10609 Parkview Ave., je dobil precejšnje poškodbe, ko ga je podrnil na tla avtomobil na vogalu St. Clair Ave. in 72. St. Policija išče lastnika avtomobila, ki je po nesreči odpeljal naprej.

V Cleveland je dospelo tekóm meseca januarja 1282 novih naseleencev iz Evrope.

V Warrensvillski prisilni delavnici se nahaja John Sobič, ki je obsojen na 13 let zapore, ker je bil spoznan krivim dyakratnega kršenja prohibicije. Sobiča je sodnik Stevens obsodil na \$3000 kazni, ker pa iste ni mogel plačati, bo moral sedeti 13 let, ako se ga preje ne pomilosti.

V hiši nekoga Slovaka je policija dobila kotliček in rožine. Mož je bil zaprt. "Kaj mislite, kaj bi z vami naredili v starem kraju, če bi dobili pri vas kotliček?" je vprašal sodnik Stevens. "Nič", odvrne Slovak, "pri nas sme vsak svoje žganje kuhati." "Jaz mislim, pravi sodnik, "kaj bi naredili, če bi bili obtoženi kakega zločina?" Slovak odvrne: "Zaprli bi me, toda za kuhanje žganja ni nobene kazni." Sodnik: "Pri nas jo pa imamo in raditega vas obsodim na \$1000. Preiskal bom vaš slučaj in če ste vredni milosti, bom nekaj odpustil." Stefan Kiš je bil vstavljen z avtomobilom od policije. "Bolanseni", pravi Kiš. "Pijani ste!" pravi policija. \$10 kazni!" pravi sodnik. Končno so vinnu vendar priborili nekako postavnost med zaverženimi in zatiranimi pijanci v Združenih državah. Dosedaj se je ugrabilo in ugrabilo, ali smem ali ne smem, sedaj je pa prišla vlada na dan z jasnimi naznanilom, da vino je postavna pijača, radi katere se ljudi ne bo preganjali. Roscoe Render, ki je prohibicijski komisar v Clevelandu, je 7ga februarja izjavil, da je dobil od zakladniškega oddelka Združenih držav iz Washingtona uradno listino, na kateri je črno na belem tiskano, da se sme delati vino doma za domače potrebe. Glasom tega vladnega cirkularja je glavam družine dovoljeno narediti 200 galon vina v njih stanovanjih in pod pogojem seveda, da se to vino povzije doma. Raditega zvezni prohibicijski agenti ne bodo več stikali s privatnih stanovanjih za vinom. Vino se lahko dela iz grozjda, regrata, jagod in drugega sadja ter zelišč. Dosedaj se je splošno smatralo, da je izdelek vina nepostaven glasom Volstead postave. Končno so vinnu le priborili nekako postavnost stališče. Pomniti pa je treba, da se vina ne sme imeti nikjer drugje kakor v strogo privatnih stanovanjih, proč od vsake trgovine. Vsak poskus prodati, kupovati ali prenašati vino je kazniv.

Chicago, Ill.

Prijatelj, ali si že kdaj mislil, kako neumna vprašanja si stavi mo ljudje? Gotovo si že hodil več ur po dežju naokrog ter se vrnil domov ves premočen. Le povej, če te ni res vprašala žena: — Ali si kaj mokel? Kaj bi odgovoril na to? Najboljše je molčati. Drugače bi prišlo še do ločitve zakonā. In če tečeš kot divj za karo, te vstavi prijatelj rekoč: Ali se ti mudi? Gotovo si že po letih srečal znanca, ki ti je stavil najbolj neumno vprašanje na svetu: Pa že vsaj nisi ti? In če se v silnih bolečinah kriviš pri zobozdravniku, se uljudno skloni preko tebe ter te sladko vpraša: Ali vas boli? To so samo brezpotrebna vprašanja. In brezpotrebno je bilo tudi, ko me je zadnjič rojak v pisnu vprašal: Ali bi se ti morda zameril, če bi ti v znak svojega velikega občudovanja poslal pet parov pristnih kranjskih klobas?

Chicago, Ill.

Učitelj je vprašal učence: Kolikokrat nam da ljubi Bog zobe? — Dvakrat nam jih da zastonj — je odvrnil učenček — vtretje jih je treba pa plačati. — Ali me smatraš za bedaka? — Ne, nikakor ne. Toda motiti se, je človeško.

Chicago, Ill.

Vodni apostol je stopil na oder ter pričel govoriti: Alkohol je prokletstvo tega sveta. Alkohol je korenina vsega zla. On je kriv vseh zločinov, vsega trpljenja. O, prijatelji moji, kaj je še hušje kot alkohol? — Žeja — se je oglasil pijanček v kotu.

Chicago, Ill.

Komunistična zarota v Jugoslaviji. Morda je komunistična zarota proti vladi, morda je vladna zarota proti komunistom. Banditi so napadli v New Yorku igralnico ter oropali vse goste. Nazadnje je vse en zlojed, kako izgubi človek denar.

Chicago, Ill.

Neodgovorni bivši jugoslovanski minister Trumbić se je začel pojavljati s takoj energijo kot je kot odgovorni zunanji minister Jugoslavije nikdar ni imel. Dolg je obleka, katero človek lahko hitro obleče, sleči je pa ne more zlepa.

Chicago, Ill.

V nekem starokrajsem listu sem čital, da je umrl na Gorenjskem župnik Čebaček. Ker ni zapustil nobenega potomca, bo prodana njegova župaščina na javni dražbi. Med drugim so v njegovi zapuščini tudi naslednje stvari: kočija, voz, sadna prešla, slamozemica, komat, sodi, postelje, vprega itd.

Chicago, Ill.

Če človek to prečita, mora nehoti vzklizni: Moj Bog, s kakšnimi sredstvi odpravljajo duhovni gospodje ljudi v nebesa! Železnika nesreča. Pri Frohneitnu pri Gradcu sta trčila dva tovorna vlaka skupaj. Ranjenih je bilo 7 sprovednikov, 3 strojevodje, 2 kurnjača, 2 orožnika in 2 spremljevalca živine.

Iz Slovenije.

Premogovnik "Globoko" pri Brežicah je kupilo novostanovljeno društvo "Nova Nada", v katerem imajo veliko večino zagrebške banke. V tem rudniku nakopljejo dnevno 2 do 3 vagone lesnega premoga. Premogorov leži pod cesto, tako da je nakladanje zelo lahko in je oddaljen 5 do 6 kilometrov od Brezice. Navedeno društvo je dobilo koncesijo na železnico, ki jo že trasira. Iz tega premogorova dobiva premog zagrebška elektrarna in paromlin.

Smrtna kosa.

Umrl je 2. januarja popoldne Lovro Lenac, župnik v Turkih pri Osilnici. Zadel ga je kap na poti k bolniku in je bil na mestu mrtve. Ljudstvo je z mrličem, ki je imel na sebi Najsvetejše, čakalo tri ure, da je prišel odvzet Najsvetejše župnik iz Osilnice. Pokojni je v Turkih služboval celih 25 let in je imel pri ljudstvu velik vpliv. Umrl je 6. januarja A. Poklukar, ravnatelj Blasnikove tiskarne v Ljubljani, sin bivšega deželnega glavarja kranjskega.

Eretep fantov v Vodichah.

Bratje France, Lojze in Lovro Perne iz Repenj so v Vodichah poštno pretepli Kreša. Hudi bratje so se zagovarjali pred kazenskim senatom deželnega sodišča Ljubljanskega, ki je obsodil Franceca in Lojzeta na 2 meseca, Lovra pa na 3 meseca ječe. "Protestiramo!" so klicali vsi trije obsojenci, ki so šele utihnil, ko jim je predsednik senata grozil, da jih bo discipliniral, če ne bodo tiho.

Preprečena goljuflja.

Tvrška Kunc v Ljubljani je imela pri špediterju Ranzingerju dva živalna stroja, vredna 40.000 kron. Nekega dne pa je prišel k Ranzingerju neki moški, rekoč, da je prišel po Kuncovem naročilu po stroja. Previdna uradnica pa ni izročila strojev in se je ugotovilo, da je poizkušal neki neznan zvit piček si na goljufliv način prilastiti stroja.

Preprečen požar na Brezovici.

Mlekar Jakob Pavlovič in njegova žena Marija sta 2. januarja ob 11. uri ponoči zapustila stanovanje, ko sta se prepričala, da otroci: petletni Oskar, štiriletni Milan in 11 mesecev stari Ljubomir že spijo. Odsila sta na svatbo sorodnika. Pavlovičeva stanujeta v prvem nadstropju hiše kovaškega mojstra Pervarja na Brezovici. Ko je šel Pervar 3. januarja ob pol 1. uri iz svoje spalnice v kuhinjo po vodo, mu je zasmrdelo po goreči obleki. Ker se je iz Pavlovičevega stanovanja kadilo, ga je Pervar s silo odprl. S pomočjo nekaterih brezovških gasilcev so rešili Oskarja in Milana; le z veliko težavo so odnesli iz postelje Ljubomira, ki je bil že mrtve. Božar je povzročil Pavlovi-

Žena okradla moža.

Pred nekaj dnevi je bil ukraden novosadskemu bančernu ravnatelju Pajerju pri nekem trgovskem opravilu ček za 500.000 K. Ček je predložila v izplačilo pri budimpeštanski komercialni banki v črno oblečena ženska ter je banka svoto tudi izplačala. Policija je žensko izsledila ter se je izkazalo, da je ločena soproga bančnega ravnatelja Pajerja. Izplačana svota je bila nato polnoštevino povrnjena ter je bančni ravnatelj umaknil ovadbo.

Lep uspeh ljubljanske policije.

Organom III. kriminalnega oddelka Ivanu Obedu in Ljudevitu Maroltu se je posrečilo izslediti in aretirati več članov zelo nevarne zločinske vlomilske družbe, katera je izvedla več vlomov. Poročil se je 8. januarja v Ljubljani kapitan in adjutant dravskega artilerijskega polka Fran Tomše, sin generala i. s. Tomšeta, z gđc. Mard Šavnikovo, hčerko finančnega delegata dr. Šavnika.

Nekaj o predpotopnem ali duplinskem človeku.

Piše Rudolf M. Binder, profesor sociologije na newyorškem vseučilišču.

— Duplinski ali predpotopni človek je bil idealno človeško bitje, — pravijo nekateri pisci.
— Duplinski človek je bil hušji kot živina, — pravijo drugi.
Kje je resnica?
Resnica je, da ni bil niti prvo, niti drugo, temveč da je bil ubog, nevedno, prazno, slabo prehranjeno ter zelo preplaheno bitje. Duplinskega človeka se je preveč hvalilo ali preveč obrekvalo. Nemogoče je obrazložiti njegovo resnično naravo in to iz enostavnega vzroka, ker ni pustil za seboj skoro nikakih sledov. Vse, kar moremo uganiti glede njegovega življenja ter značaja, se opira na naše poznavanje divjih človeških plemen, ki so se ohranila do danes.

Mi vemo, da je lovil z gorjačo, ali kamenom, da je zadrževal ribe in školjke, da pa je v glavnem živel od korenin in raznih jagod. Ta hrana seveda ni mogla pripomoči k razvoju, večjih duševnih sil, kajti znano je, da smo v glavnem vendarle to, kar zavijamo. Ker so bile njegove duševne sile slabe, je imel povsem naravno tudi slabo moralno in slabo družabnost. Ravno v zvezi s tem se ga dolgi, da je bil divja žival, ki se je potikal naokrog, da mori in pobija, — ne le zverine v gozdu in na polju, temveč tudi bitja svojega lastnega plemena.

Tudi njegovo zakonsko stanje moramo soditi s stališča njegove uboge življenske sile ter slabe moralnosti. Človek, ki je bil vedno v manjši ali večji meri sestradan, ki ni mogel misliti dalje kot za trenutke, ni mogel biti popustljiv, velikodušen ali pozoren napram ženskam. Bil je enostavno samec s spolnim nagonom, kot vsaka druga žival. Kot se višji sesavci bore za samice, tako se je boril tudi on. Boril se je z drugimi možkami za posest one ženske, ki mu je obetala največ v tem oziru. Kadar pa jo je enkrat smatral za svojo, seveda ni nikdar hotel, da bi mu bila nezvesta. Kazen za nezvestobo ni bila majhna in tudi ne preložena na poznejši čas. Kaznoval jo je takoj in sicer na precej koreniti način. Kar je imel pri rokah, je služilo njegovemu namenu, kamen, gorjačo ali gola pest in ker ni bil v stanu kontrolirati samega sebe, je imel udarec ponavadi za posledico smrt.

Kadar je šel na vojno, je bil eden njegovih glavnih ciljev dobiti nadaljnje ženske, mogoče več kot eno. V svojem življenju je poznal le malo zadovoljstev in med temi sta bila glavna spol in hrana in vsled tega je ropal in pobijal. Pri tem seveda ni poznal nikake dvorljivosti. Gotovo ni hodil naokrog s posetnico, da jo pusti pri vratih ženske, katero je hotel.

Treba pa se je ozreti tudi na drugo stran slike. Če je bil duplinski človek surov v svojih metodah, kako dobiti ženko, je bila tudi duplinska ženska približno istega duševnega in moralnega standarda. On je bil močan, a tudi ona ni bila nikak slabši. V prvotnih dobah človeškega življenja je bila ženska brez dvoma prav tako močna kot možki. Mogoče je znal on boljše vihteti batino, a ona ni dosti zaostajala za njim.

Prav do današnjega dne najdemo med Patagonci primere, kako je ženska v stanu braniti samo sebe proti usiljivemu ali surovemu možkemu. Če pride do preiskušnje moči, je ženska vedno deležna pomoči drugih žensk, dočim se mora boriti možki sam. Nikdo pa ni vesel prilike, da se bori s pol ducata razjarjenih žensk.

Mi smo vedno pripravljene prestavljati slabost ženske, ki se je pojavila šele pozneje v zgodovini človeškega rodu v pradavne čase, ko je bila ženska približno prav tako močna kot možki. To je bilo naravno stanje, podolgovano od prednikov. Lev je mogoče močnejši kot levinja in možki gorila močnejši kot samica, a niti lev, niti gorila se ne bosta lotila odrasle samice in tak je bil tudi položaj med duplinskimi ljudmi.

Vsled tega na mni treba izgubljeni preveč simpatij nad "nežnim" spolom v duplinskih časih, kajti ženska je bila vedno pripravljena slediti zmagaletu ter ji ni niti padlo v glavo, da bi obžalovala čejstvo, da je njen prejšnji gospodar mrtev. To je navada, ki se je ohranila prav do današnjega dne med številnimi divjimi plemei in to nam kaže, da ni imela ženska iz onega časa niti najmanjšega pojma o ljubezni in zvestobi, temveč da se je ozirala le na telesno udobnost. Možki, ki se je izkazal močnejši v bitki, bo najbrž tudi boljše skrbel za vsakdanje telesne potrebe. Vsled tega je bila ženska, če je hotela, v polni meri v stanu odkloniti neljubega snubača ter poiskati onega, katerega je hotela.

Med najprvotnejšo dobo popolnega pomanjkanja vsakega reda v tem oziru pa do poznejše dobe, ko je bila uvedena monogamija ali enoženstvo, je opaziti celo število prehodnih stopenj, ki predstavljajo napredek v gotovem oziru ter nazadovanje ali poslabšanje v drugem.

Mogoče je bila prva oblika ureditve začasnega parenja kot ga je opaziti pri nekaterih višje stoečih živalih. To pomenja, da čutila samec in samica posebno privlačno silo drug do drugega ter se združita za eno sezono ali dve ali mogoče še za dalj časa, če je zveza harmonična. Ponavadi pa so take zveze trajale najmanj za čas, ko so bili otroci še zelo majhni ter potrebovali varstva obeh staršev. Iz te primitivne oblike so se razvili v teku časa trije glavni zakonski sistemi, — namreč mnogomoštvo, mnogoženstvo in monogamija to je enomoštvo in enoženstvo. Ti trije sistemi imajo seveda več pododdelkov.

Mnogomoštvo pomenja, da je imela ena ženska več možkih, ki so bili lahko v sorodu med seboj ali pa tudi ne. Ta oblika zakona pomenja višje stanje ženske med prvotnimi ali primitivnimi narodi. Kajti istovetna je z matriarhijo, ali vlado ženske. Ženska je bila v tem slučaju edini stalni element v družini. Vse tradicije, navade in običaji se niso le osredotočevali krog nje, temveč jih je celo ona sama ustvarjala in uvajala. Može so bili v številnih slučajih člani plemena, iz katerega je prihajala ženska ali pa se jih je smatralo le za posetnike v rodu ženske. Vsled negotovosti očetovstva, so dobili otroci ime matere in to je bil nadaljnji vzrok za njen trdni oprijem na družino, vsled česar je postala ženska glavna opora prvotne družbe. Ta doba pa je kmalu minula ter je sedaj omejena na manjše skupine človeškega rodu kot naprimer na Tibet ter par drugih neznanih plemen.

Poliandrija ali mnogoženstvo je bilo seveda posledica poliinuije ali mnogoženstva. Močni, bojeviti narodi so odhajali na pohode ali ekspedicije ter zajeli toliko žensk kot so jih le mogli. To je imelo za posledico pomanjkanje žensk med nebojevitimi in slednji so se morali vsled tega poslužiti mnogoženstva. Vzrok za to je, da so možki in ženske v človeškem plemenu precej enakomerno zastopane, čeprav se rodi nekoliko več možkih kot pa žensk. V odraslem stanju pa je razmerje približno petdeset proti petdesetimi. Vsled tega bi monogamija eventualno postala naravno stanje.

Pod mnogoženstvom je bila ženska deležna mogoče najslabšega postopanja, kajti služila je skoro izključno le enemu namenu. Kadar koli ni v spolnem oziru več nudila zadovoljstva, je bila vržena na

stran ali pa prepuščena sama sebi. Če bi imela v sebi sploh kako čast, bi jo tako postopanje gotovo ubilo. Mi poznamo le višje oblike mnogoženstva, kot jih najdemo v haremih in selamljih. Te oblike pa so mogoče le v družbi, ki je v ekonomskem oziru že dosti napredovala in tudi v tej družbi se morejo poplužiti mnogoženstva le bogati in mogočni, ki morajo vzdržati gotovo dostojanstvo s svojo razkošnostjo. Ena oblika obstaja v tem, da ima človek ne le dosti žen, temveč da ima tudi razkošna stanovanja zanje.

Edina stvar, katere je deležna ženska v takem stanju je telesno zadovoljstvo, razven če je slučajno favoritka lastnika. Dalje nazaj v zgodovini je bilo mnogoženstvo seveda neizmerno hušje, kajti ženska ni bila ne le nepreskrbljena, temveč tudi deležna najslabšega postopanja od strani možkega.

(Koniec sledi.)

Zagonetno darilo.

Novo poročeni in novo pečeni okrajni glavah na Stajerskem se je s svojo ženo že več časa srekal zaradi dveh tisočev kron, ki jih je zahteval od nje, ne da bi ji razodel, zakaj jih rabi. Končno pregovori ženo, da mu dovoli vzeti iz šatule dvatisoč kron misleč si, da ji najbrže kipi kako darilo. Pa kaj pravim? Za novo mantiljo je to vendar premalo, drugega takega pa zaenkrat ne rabim. Tako si je žena okrajnega glavarja grebla po možganih.

Drugi dan ob štirih popoldne odide okrajni glavar ves vesel proti Kiffmannovi trgovini z urami v Mariboru. Ko pride do vrat, se ozre desno in levo ter smukne skozi vrata v prodajalno. Gospod Kiffmann se mu pokloni in ga povabi z ovinkom v drugo sobo. Tam mu razkazuje tri salonske ure, ki so veljala po tri, štiri in pet tisoč kron. Gospod okrajni glavar se je nekoliko namrdnil in pričel nervozno bobnati s prsti ob pult. "Dragi ste, prijatelj moj!"

"Kaj hočete, gospod glavar, so pač taki časi, prej bi bila veljala taka ura dvesto kron!"

"Veste kaj, gospod Kiffmann, vzameš ono za štiritisoč kron, ampak pod dvema pogojema, prvič, danes vam dam dva in konec meseca pa druga dva tisočaka. Dalje prosim, da jo pošljete na tale naslov v lesenem zaboju, skrbno vloženo, da se ne pokvari."

"Gospod glavar, ako imate drugih zahtev, to se vse lahko zgo-di!"

Pismonoša prinese predsedniku avizo za zaboj, ki se dobi na pošti brezplačno. rPredsednik si beli glavo, kaj neki more to biti; mislil si je, najbrže je žena naročila kako darilo. Pokliče slugo in ga pošlje na pošto. Na pošti dobi podolgast zaboj, na katerem je bilo vidno z debelimi črkami zapisano na treh straneh: "Paziti, ne podmetavati!"

Sluga odnese zaboj v stanovanje predsednika. Ob eni uri popoldne pride predsednik domov in žena mu pokaže zaboj.

"Ali nisi ti naročila?"

"Na, jaz nisem naročila in nič ne pričakujem!"

Ko si deželni predsednik oddeleč ogleda zaboj, vzkligne, jejmene, bog nas varuj; to je nekaj zagonetnega, pokliče kuharico, ki je morala iti takoj po slugo, in ko ta pride, mu predsednik naroči:

"Nesite ta zaboj na vrt in ga previdno položite na tla, ampak sredi vrta, da ne bo blizu zida! Danes o polnoči pa pridete v moje stanovanje, pozvornite trikrat, da vem, da ste vi. Ali znate streljati s puško?"

"Da, znam, bil sem tri leta vojak in osem let sem služil orožni-ke."

"Dobro, tedaj o polnoči!"

Sluga odide in predsednik si mane roke, hodi pa sobi ter mrmlja med seboj: hm, človek ni življenja varen, ti prekleceni socialisti, ne, to so več, komunisti, ne, anarhisti so, ki se zavijajo v socialistično kožo; pa zasukrat me že ne hodo. Ni, prav nič drugega ni v tem zaboju, kakor dinamit, sreča moja, da ga nisem odprl."

Ko udari ura polnoči, zadržta električni zvonec v treh predelkih. Predsednik odpre vrata in v desnici drži italjanski karabiner, ki si ga je dal o času demobilizacije primesti.

"Dobro, Franc, kakšna noč je zunaj, se kaj vidi, ali sveti mesec?"

"Da, gospod predsednik, svetlo je, polni mesec, vidi se vsaka stvar."

Gospod predsednik pouči slugo o svojem namenu in o vsebini zaboja, ki ga je zanesel na vrt. Francu da karabinko z ukazom, da gresta na vrt, da se postavita dvajset korakov od zaboja in Franc naj odda tri do pet strelöv a pazi naj, da bo zaboj dobro za-det. Gospod predsednik vzame browning pištolo in oba odideta. Ko prideta na vrt, se postavi Franc dvajset korakov pred zaboj in se pripravi.

"Čakajte, glejte, da dobro za-denete!"

Gospod predsednik skoči za vogal in komandira, haalo, ena, dve, tri. Franc sproži zaporedoma vseh pet strelöv, in pri petem strelu zabrenka v zaboj, kakor če pride otrok do klavirja in udari z obema rokama po tastaturi.

"Vzemite zaboj in ga nesite v stopnjišče", zakliče polglasno predsednik.

Franc skoči k zaboju, ki je bil ves preluknjan, ga pograbi in odnese. Gospod predsednik odpre električno luč, Franc položi zaboj na tla, predsednik mu pa ukaže, da ga odpre, toda skrbno, da se kaj ne zgodi.

Previdno sta odprla pokrov zaboja, v katerem sta našla salonsko uro in pismo naslovljeno na gospoda predsednika; zadnji strel je zadel v struno, na katero je ura bila četrt, pol in ure.

Gospod predsednik odpre pismo in čita vsebino:

Visoko spoštovani gospod predsednik v Ljubljani!

Po dolgem študiju kako bi se vam zahvalil za mesto okrajnega glavarja, ki ste mi ga blagotajno podelili, sem prišel do druznega zaključka, da vam pošljem to malo darilce, katerega blagovolite sprejeti.

Vam nadvse hvaležni
N. N., okr. glavar v C...

Gospod predsednik seže v sukunjič po listnico, vzame tri dvajsetkronske bankovce in jih da Francu s pripombo: "Molčite o celi stvari!"

"Da, gospod predsednik, kakor riba, nič ne naj o tem ne izve!"

Franc odide in gospod predsednik pograbi zaboj ter ga odnese v stanovanje.

Drugi dan so se ljubljanski dnevnikarji pritoževali o zlikoveih, ta s streljanjem kalijo nočni mir. Policijsko ravnateljstvo je dalo primeren ukaz na stražnike.

V tem mesecu so se na Columbia univerzi začela predavanja o srbo-hrvatskem jeziku ter jugoslovanski zgodovini.

Od treh tedajev je prvi (elementarni) tečaj za ameriško javnost, drugi in tretji višji tečaj pa za široko jugoslovansko javnost. Predavanja so dnevna in večerna, tako da zamorejo slušaleci, ki so podnevi zaposleni. Studirati zvečer, dočim oni, ki so zvečer zaposleni, tudirajo lahko podnevi.

Columbia univerza je ena največjih ameriških prosvetnih institucij. Upati je, da bodo naši rojaki izkoristili to ugodno priliko zase in za svojo bodočnost. Predavanja so v ponedeljek, sredo in petek v Hamilton Hall R. 518 ter v Philosophy Hall R. 308 od sedmih do devetih zvečer.

BOJANI, NAROČATE SE NA "GLAS NARODA" NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V SVETLENIH DELAVCIH.

Držite več koz.

— Držite kozе, — je očitno zadnje geslo, katerega je sprejelo angleško poljedelsko ministrstvo. V enem izmed buletinov tega departamenta se izvaja, da se drži na kontinentu kozе v velikem številu, da pa v gotovih delih Anglije ni videti niti ene kozе, čeprav primanjkuje mleka, deloma raditega, ker primanjkuje krav in deloma raditega, ker absorbirajo skoro vse mleko večja mesta. V teh ne srečnih situiranih krajih je moralo stopiti namesto mleka kondenzirano mleko, čeprav je sveže mleko bistvene važnosti za blagobit otrok. Mleko kōze pa je soglasno z vsemi zdravniškimi avtoritetami se bolj prikladno za otroke in tudi odrasle kot pa kravje. Razven višje redilne vrednosti ter lažje prebavljivosti ima kozje mleko še dodatno veliko in neizmerno važno prednost, da je prosto vsch taberkulov ali bacilov jetike. Številni, ki so pričeli piti kozje mleko na nasvet zdravnika, ga imajo sedaj rajše kot pa kravje.

Najti je štiri glavne vzroke, zakaj ne drže koz ljudje, ki niso v stanu držati si krave.

Prvi vzrok je splošna nevednost glede dobrih lastnosti kozе.

Drugi vzrok je predsodek proti kozjemu mleku in to je predsodek, ki nima nobene stvarne podlage.

Tretji vzrok je težkoča, kako dobiti za primerno ceno dobre kozе, ki bi dajale primerno množino mleka.

Četrti vzrok pa je težkoča, da se najde primerno kozo v bližini re da bi jo bilo treba importirati od daleč.

Kot vse vrste domačih živali, zahtevajo tudi kozе primerno paširje, hrane, strehe in sence, če hočejo uspevati. Če se jim da primerno prostost, si bodo večino hrane poiskale same. Kozja dobrega plemena daje po polgalone mleka tekem devet mesecev v letu in nekatere ga dajejo celo še več.

Z ozirom na ta predlog piše baronica Bathurst:

Ker držim kozе že celih šestnajst let, sem bila zelo razveseljena, ko sem čitala, da je poljedelsko ministrstvo gorko priporočilo držanje koz. Ob istem času pa moram pripomniti, da ni hotelo poljedelsko ministrstvo dovoliti uvažanja švicarskih koz ter vedno izjavlja, da radi boleznii na parkljih in v gobcu. Kozе pa ne trpe na teh boleznih. Kozjemu mleku je vedno dajati prednost pred kravjim ali kondenziranim, kajti trajno zauživauje slednjega proizvede gotove boleznii.

Vprašanje reparacij.

Dne 31. decembra 1920 je francoska vlada stavila na nemško vlado vprašanje, zakaj ne začenja z vplačevanjem vojne odškodnine, izročitvijo zahtevanega kontingenta dajatev in uničenjem vojnega materiala, ki se ima še uničiti. Nemška vlada je 3. januarja t. l. odgovorila, da Nemčija z ozirom na svoj gospodarski položaj fizično ni v stanu zadostiti zahtevam versailskega miru. Dočim nemška javnost opozarja, da bi izpolnitev tega miru stalo Nemčijo letos 41 milijard, kar bi Nemčijo pognalo naravnost v obupen položaj, menijo francoski listi, da je to le izgovor monarhističnih krogov v Nemčiji, ki se pripravljajo na maščevanje.

V Angliji gledajo na celo zadevo nekoliko drugače. Anglijo začenja skrbeti boljševiška propaganda v Aziji. Zato izražajo nekateri angleški krogi bojazen, kaj bi se zgodilo, ako bi se Nemčija popolnoma oslabila. Ti krogi mislijo, naj bi se Nemčija uporabila kot stena proti boljševiški navalu na zapad, iz česar bi seveda sledilo, da se Nemčija ne sme gospodarsko in vojaško uničiti, narobe, se mora še okrepiti.

Francoski listi, ki se Nemčije boje kot vrag križi, nočejo o tem nič slišati in menijo, da je Nemčija vedno v stanu odvrniti boljševiško nevarnost, tudi če bi boljševiki pogazili Poljsko. Zavezniške zahteve ne gre do predalč, vsako poučanje bi le ojačilo monarhistično strujo v Nemčiji, ki je jako močna in se opira na velik del prebivalstva. Zavezniki se morajo naslanjati na demokratske kroge v Nemčiji, ki so potlačili monarhistični puč in bi potlačili tudi boljševizem. Ti krogi bodo tudi v stanu Nemčijo gospodarsko dvigniti, ne da bi bilo treba revidirati versailske pogodbe.

NAZNANILO

Bančni oddelek države New York je dne 23. novembra 1920 inkorporiral

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Vsa kupčija se vrača kakor preje, z razločkom, da je sedaj državna banka, a ne več privatna.

Osobjje je ostalo staro in ima zveze sedaj bolje bodisi v stari domovini kakor tudi v Zdr. državah.

Vsi moneyordri, drafti in čeki, katere bodo rojaki od sedaj naprej pošiljali za denarne pošiljave v stare domovine ali pōtne listke naj se glase:

Frank Sakser State Bank

Za vsako kupčijo je polno vplačana svota \$150,000.00 in sicer:

Kapital \$100,000. Rezervni sklad \$50,000.

Za Frank Sakser State Bank

FRANK SAKSER, predsednik

Severova Zdravila vzdrzujejo zdravje v dručinah.

Kašelj, prehlad, hripavost,

so v tem času splošne bolezni v ietu. Skušajte se jih iznebiti. Hitro ozdravljenje lahko prepreči resne posledice.

Severa's Cough Balsam

(preje Severov pljučni balzam) je bil uporabljan skozi štirideset let z izvrstnim uspehom za zdravljenje hripavosti, ranjenega grla, prehlada, pokašljevanja in kašlja, ki prihaja iz sapnika. Prijeten zavitek. Odrasli, otroci in celo dojenčki ga lahko vzamejo. Na prodaj po lekarnah. Cena 25c in 50c.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Taborišča za ruske ujetnike.

"Berlinske Tidende" poročajo iz Helsingforsa: Ruski sovjetski časopisi objavljajo, da je sedaj na Ruskem 84 taborišč za ujetnike, kjer je 89.000 častnikov in civilnih uradnikov iz carske dobe. Pred enim letom je bilo 21 ječ s 16.000 jetnikov.

POTNIKI,

ki so prišli s parnikom "President Wilson" in "San Giusto" iz Trsta, se zaradi bolezni na obeh parnikih nahajajo v kvantini za nedoločen čas. Gotovo bodo morali ostati pod zdravniških nadzorstvom najmanj dva tedna.

Toliko na znanje onim, ki pričakujejo potnike, ki so prišli s tema dvema parnikoma.

Frank Sakser State Bank.

IŠČE SE USNJARJE.

Vprašajo naj samo oni, ki so večji delati na yardu, v Serub house in Beam hands. Dobra plača, stalno delo brez delavskih nemirov. — Proctor Ellison, Co., Elkland, Pa.

SVARILO!

Če ste bolni, morate imeti pristni Bolgarski Krvni čaj z mojim imenom na skatli.

Če se pojavlja bolezen v vašem žetodu, jetrih, ledicah ali krvi je najboljši in najbolj zanesljivi prijatelj bolnih Bolgarski Krvni čaj. Vzemite ga vedno pred počitkom, in pomagat vam bo odpraviti hud prehlad. Zdravniki priporočajo ta čistoziščeni čaj.

Vsi lekarnarji prodajajo pristnega z mojim imenom na skatli. Ali vam pošljem svojo veliko družinsko skatlo po pošti, postnina plačana in zavarovano, za \$1.25. Naslovite name:

H. H. von SCHLICK, president
9 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

